

УЧЕБНА ПРОГРАМА

УТВЪРЖДАВАМ,

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА:

/доц. д-р М. Великова/

**ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА
ПО УЧЕБЕН ПЛАН**

Професионално направление: 3.7. Администрация и управление	Специалност: Инфраструктура на администрацията	
Образователно-квалификационна степен: ☐ - бакалавър ☒ - магистър	Курс: 1 Семестър: 2	Форма на обучение: ☒ - редовно ☒ - задочно ☒ - дистанционно

Наименование на учебната дисциплина: Глобални проблеми на съвременността	Код: ЕСО 3210
	Език: български
Общ хорариум: 90 аудиторна заетост: 30 извънаудиторна заетост: 60 ☒ - Курсови задачи ☐ - Курсови проекти ☐ - Стажове и практики ☐ - Други форми	Седмична заетост: аудиторна заетост: 2 извънаудиторна заетост: 4 Статут на учебната дисциплина: ☒ - задължителна ☐ - избираема ☐ - факултативна
Форма на финален контрол: Писмен изпит	ECTS кредити: 3
Титуляр на учебната дисциплина: Проф. д.ик.н. Анна Недялкова, доц. д-р Елеонора Танкова	

ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

1. Определение:

1.1. Наименование на учебната дисциплина:

“Глобални проблеми на съвременността”

1.2. Код на учебната дисциплина: ECO 3210

2. Описание на съдържанието на учебната дисциплина по тематични единици:

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

За студентите от дистанционна форма на обучение

Съдържанието на учебната дисциплина е разпределено за 15 учебни седмици

Учебна седмица	ТЕМА	Аудиторна заетост		Извънауд. заетост	
		Аудиторни консултации	Синхронни консултации в системата за ДО	Самостоятелна работа в системата за ДО	Практически задачи
1 2	Глобални проблеми – дефиниция, класификация и причини за възникването им.. Предмет, обект и цели на курса. Определение за глобален проблем. Класификация и представяне на основните глобални проблеми на нашата съвременност. Връзки и зависимости между глобалните проблеми.	1	2	6	
3 4	Социални аспекти на глобализацията. Основни направления на въздействие на глобализацията върху световния социум. Социално-икономическо неравенство и промяна в социалната структура на обществото. Специфика на обществения сектор в условията на глобализация. Нови глобални рискове и социални контрасти.	1	3	8	
5	Тенденции и направления на развитие на световната икономика. Промени в структурата на световната икономика. Глобални икономически индикатори. Провалите на свободния пазар.	1	2	6	
6 7 8	Съвременно състояние на световната система. Възникване на глобалната сила – световна хегемония. Теория на Уолърстейн за тризвенната структура на световната система. Геополитическа дисперсия и съвременно състояние на международните отношения. Икономически възход на Азия – съвременно икономическо състояние на Китай, Индия, Япония. Дисперсия на глобалната сила.	1	3	8	
9	Глобалното политическо пробуждане и влиянието му върху световната система. Причини за зараждане на глобалното политическо пробуждане.	1	2	6	
10	Глобална власт и глобално управление. Нов капиталистически ред и нов икономически модел. Същност на глобалното управление. Институти и актьори на	1	2	6	

	глобалното управление. Провали на глобалното управление.				
11	Национализъм и глобализъм. Националната държава в условията на глобализация. Форми на участие на държавата в глобалното управление.	1	2	8	
12	Глобализация, неравенство и отговорността на държавата. Правителствената политика – фактор за създаване на неравенство. Демокрация в зоната на риска. Влияние на глобализацията върху демократичните процеси.	1	3	6	
13					
14	Глобално гражданство и глобално съзнание. Глобализация и устойчиво развитие. Механизми за създаване на глобално гражданство и съзнание.	1	2	6	
15					
	<i>Общо (аудиторна/извънаудиторна заетост)</i>	9 /21 = 30ч.		60 ч.	

За студентите от редовна и задочна форма на обучение

А. ЛЕКЦИИ

№	ТЕМА	Часа
Раздел 1		
Световна икономика и глобални проблеми – тенденции на развитие		
1	Глобални проблеми – дефиниция, класификация и причини за възникването им.. Предмет, обект и цели на курса. Определение за глобален проблем. Класификация и представяне на основните глобални проблеми на нашата съвременност. Връзки и зависимости между глобалните проблеми.	3
2	Социални аспекти на глобализацията. Основни направления на въздействие на глобализацията върху световния социум. Социално-икономическо неравенство и промяна в социалната структура на обществото. Специфика на обществения сектор в условията на глобализация. Нови глобални рискове и социални контрасти.	4
3	Тенденции и направления на развитие на световната икономика. Промени в структурата на световната икономика. Глобални икономически индикатори. Провалите на свободния пазар.	3
Раздел 2		
Съвременна световна система		
1	Съвременно състояние на световната система. Възникване на глобалната сила – световна хегемония. Теория на Уолърстейн за тризвенната структура на световната система. Геополитическа дисперсия и съвременно състояние на международните отношения. Икономически възход на Азия – съвременно икономическо състояние на Китай, Индия, Япония. Дисперсия на глобалната сила.	4
2	Глобалното политическо пробуждане и влиянието му върху световната система. Причини за зараждане на глобалното политическо пробуждане.	3
3.	Глобална власт и глобално управление. Нов капиталистически ред и нов икономически модел. Същност на глобалното управление. Институти и актьори на глобалното управление. Провали на глобалното управление.	4
Раздел 3		
Глобализация, неравенство и отговорността на държавата		
1.	Национализъм и глобализъм. Националната държава в условията на глобализация. Форми на участие на държавата в глобалното управление.	3
2.	Глобализация, неравенство и отговорността на държавата. Правителствената политика – фактор за създаване на неравенство. Демокрация в зоната на риска. Влияние на глобализацията върху демократичните процеси.	4

3.	Глобално гражданство и глобално съзнание. Глобализация и устойчиво развитие. Механизми за създаване на глобално гражданство и съзнание.	2

Б. ДРУГИ

№	ТЕМА	Часа извън аудит.
1	<i>Тема “Класификация и представяне на основните глобални проблеми на нашата съвременност.”; Тема “Връзки и зависимости между глобалните проблеми”:</i> <i>оценка и дискусия</i> относно критериите за класификация на глобалните рискове. <i>Сравнителен анализ</i> за последните пет години на глобалните рискове. Анализ и дискусия върху променящите се и задълбочаващи се връзки и зависимости между отделните глобални рискове.	20
2	<i>Тема “Икономически възход на Азия – съвременно икономическо състояние на Китай, Индия, Япония. Дисперсия на глобалната сила.”;</i> <i>дискусия на тема</i> конкурентни предимства на икономическото развитие на Китай, Индия, Япония. Сравнителен анализ. Ролята на АСЕАН.	20
3	<i>Тема “Институти и актьори на глобалното управление”;</i> <i>дискусия</i> върху ролята на СБ, МВФ, СТО, ООН.	20

3. Ниво:

3.1.Предпоставки:

Учебната програма и тематичните единици (модули) са със съдържание и обхват, съответстващи на изискванията за подготовка на студентите по проблемите на глобализацията и развитието. Необходими са знания по базови икономически и управленски дисциплини; международна икономика, Европейски политики; международни отношения.

3.2. Цели и задачи: Целта на обучението е студентите да получат:

– Общи и конкретни **знания** (теоретико-приложни и проблемни) по въпроси, отнасящи се до:

Лекционният курс има за цел студентите да получат знания за:

- Същността и основните характеристики на глобализацията на икономиката във връзка с развитието;
- Ролята на държавата и нацията в глобализационния процес;
- Влиянието на цивилизационно-формационната определеност върху глобализационните процеси;
- Същността на устойчивото развитие и възможностите за неговото постигане;
- Факторите, оказващи влияние върху развитието и състоянието на световната система;
- Същността и тенденциите в развитието на глобалното управление.

Студентите получават умения да разбират, възможности да интерпретират и да се ориентират във:

- Социалните аспекти на глобализацията;
- Връзките и зависимостите между основните глобални проблеми;
- Поведението на главните субекти в глобализационния процес;
- Механизмите за изграждане на глобално съзнание.

3.3. Библиография:

Основна литература:

1. Недялкова А., Бауман З., Филипов Д., Глобализъм, регионализъм и антиглобализъм, изд. "Албатрос", София 2005.
2. Недялкова А., Глобализация на икономиката и развитието, Модул 2 - Същност на глобализацията, Унив.изд., Варна, 2004.
3. Недялкова А., Глобализация на икономиката и развитието, Модул 3 - Глобализацията – противоречия, тенденции и перспективи, Унив.изд., Варна, 2004.
4. Недялкова А., Глобализация на икономиката и развитието, Модул 4 – България – глобализацията и европейската интеграция, Унив.изд., Варна, 2004.
5. Недялкова А., Глобализацията – нищо фатално, Унив.изд., Варна, 2002.
6. Глобализация: Многостороннее измерение / под общата редакция на В.А.Михайлова и В.С.Буянова; М., 2004
7. Стилциц, Дж., Цената и неравенството, С., 2014
8. Стилциц, Дж., Свободно падане: Америка, свободните пазари, кризата и виновните за нея, С., 2011 г.
9. Бжежински, Зб., Стратегическата визия. Америка и кризата на глобалната сила, С., 2012 г.
10. Савов, Ст. и др. Икономикс. С., 1993.
11. Проданов, В. Глобалните промени и съдбата на България. С., 1999.
12. Бжежински, Зб. Голямата шахматна дъска. Американското превъзходство и неговите геостратегически императиви. С., 1997
13. Бауман, З. Глобализацията : Последиците за човека. – С., ЛИК, 1999.
14. Петков, П. Икономическата глобализация в съвременните условия. – Банки, Инвестиции, Пазари, 2/2000.
15. Близнаков, Г. Устойчивото развитие на обществото – глобален поглед. – В: Сб. Качество, конкурентоспособност, устойчиво развитие, 1999.
16. Чомски, Н. Какво всъщност иска Чичо Сам? С., 2001.
17. Чомски, Н. Медиите под контрол. Забележителните постижения на пропагандата. С., 1994.
18. Динков, Д. България и европейската интеграция. С., 2002.
19. Ангелов, И. Икономиката на България до 2002 година. – В: Икономиката на България и Европейския съюз. Предприсъединителен период. С., 2001.
20. Електронни учебни ресурси по дисциплината „Глобализация на икономиката и развитието”, публикувани в платформата „Е-обучение” на ВСУ.
21. Шваб, Кл., Четвърта индустриална революция, Хермес, 2016 г.
22. <https://intelligence.weforum.org/>
23. Е- обучение, ВСУ – презентации, казуси и задания.
24. Ritzer G., Dean P. Globalization. A Basic Text, Wiley Blackwell, 2015.
25. Steger M., Globalization. A Very Short Introduction, Oxford, 2017.
26. Танкова Е., Глобализация на икономиката и развитието, Унив.изд., Варна, 2012.

**4. Преподавателски състав: проф. д.ик.н. Анна Недялкова,
доц. д-р Елеонора Танкова**

5. Методи на преподаване и усвояване на материята:

- 5.1. Лекции: (2 часа на седмица, 15 седмици)
- 5.2. Консултации (конвенционални форми или условия за индивидуални консултации) (4 часа на седмица, 15 седмици)
- 5.3. Групови семинари и работни срещи: (3 часа на седмица, 5 седмици)
- 5.4. Лабораторна работа - не
- 5.5. Проекти и изследователска работа (2 часа на седмица, 5 седмици)

5.6. Методи за присъствено обучение (където е възможно) –не

5.7. Други методи: В процеса на обучението се използват: концептуалното, проблемното и тезисното поднасяне на лекционния материал; прилагане на интерактивни методи и съвременни учебно-технически средства.

6. Оценяване:

6.1. Писмени и устни изпити:

- Оценяване по време на лекциите и семинарните занятия, съобразно екипно и индивидуално изпълнение на поставени теоретични и практически задачи и активно участие в дискусии. Дава се възможност за освобождаване от семестриален изпит.
- Финален писмен изпит – разработване на тема от предварително зададени задачи за самоподготовка, решаване на тест с открити и затворени въпроси.

6.1.1.Конспект

1. Възникване на глобализационната идея.
2. Глобални проблеми – дефиниция и класификация.
3. Социални аспекти на глобализацията
4. Световната икономика – състояние и тенденции на развитие
5. Световната икономика - изводи и последици за глобалното устойчиво развитие.
6. Глобално политическо пробуждане - причини за зараждане
7. Съвременен състояние на световната система.
8. Теория на Уолърстейн за тризвенната структура на световната система.
9. Глобална власт и глобалното управление.
10. Ролята на държавата и нацията.
11. Държавата в глобалното управление
12. Влияние на цивилизационно - формационната определеност.
13. Глобализация и устойчиво развитие.
14. Глобализация, демокрация и политика
15. Глобално гражданство и глобално съзнание.

6.2.Есета - да

6.3.Магистърски тези – да, при завършване на магистърската степен по теми свързани с глобализация, глобални процеси и развитие, при среден успех от курса на обучение не по-нисък от Мн. добър 5.00.

6.4.Оценяване в процеса на обучение: По време на обучението на студентите се възлага индивидуално и/или екипно разработване на курсови работи, казуси, решаване на тестове и други форми за текущ контрол.

6.5.Други форми – не

Критерии за формиране на оценка по дисциплината и информиране на студентите за получените оценки и за мотивите на оценяване

1 **Формиране на текуща оценка:** присъствие и активно участие по време на лекциите и на семинарните занятия; участие в екип, който е представил всички разработени теоретични и практически задачи; индивидуално решаване на тестове; разработване на индивидуална курсова работа по самостоятелно формулирана от студента и уточнена с преподавателя тема (съгласно предварително поставени изисквания). Защиства се и по време на последното семинарно занятие.

Критерии за освобождаване от изпит: присъствие на лекции – не по-малко от 80%; присъствие на семинарни занятия не по-малко от – 90%; участие в екип, който е представил (писмено и устно) всички разработени теоретични и практически задачи, активност в дискусиите (индивидуално устно представяне, от името на екипа, поне на една теоретична или практическа задача); индивидуално развита и представена

	проблемна тема; индивидуално решен тест; разработване и защита на курсова работа (индивидуално). За защита се допускат само курсови работи отговарящи на предварително зададените критерии; текуща оценка минимум „добър”. <i>Относителни тегла при формирането на текущата оценка:</i> ● Активно участие в дискусии по време на интерактивни лекции и семинарни упражнения: 0,2 ● Участие в изпълнение на практически задачи, делови игри, казуси (в екип): 0,2 ● Решаване на тестове: 0,3 ● Разработване и защита на курсови работи 0,3
3	Формиране на крайна оценка: <i>Относителни тегла при формирането на крайната оценка:</i> ● текуща оценка –0,5 ● оценка от финалния изпит –0,5 На студентите, които не са изпълнили задълженията си по време на лекциите и семинарните упражнения и нямат формирана текуща оценка се дава възможност да представят необходимите теоретични разработки и практически задачи на датата на провеждане на изпита.
4	Информирание на студентите за получените оценки и за мотивите на оценяване: По време на първите лекции и семинарни занятия студентите се запознават с изискванията на преподавателите и критериите за оценка, така че в последствие да могат сами да оценят резултатите си. Студентите се <i>информират за текущите си оценки</i>, вкл. и за <i>мотивите за оценяването</i> им по време на лекциите и/или семинарните занятия, както и по време на консултациите. Резултатите се публикуват и на общия e-mail на курса. <i>Крайната оценка</i> по дисциплината се съобщава по време на изпита. Тя се въвежда веднага и в електронен протокол на сайта на ВСУ в Студентски статус. При получаване на резултатите от финалния изпит студентите могат да поискат от преподавателя разясняване на мотивите за поставените оценки: веднага след приключването на изпита и получаването на оценката (в случай, че не са доволни от оценката си, по преценка на преподавателя, могат да им бъдат зададени доуточняващи въпроси и/или да им бъдат поставени допълнителни задачи.); в рамките на предвидените консултации; по e-mail. Студентите могат да се обърнат към преподавателя на служебен и мобилен телефон, предварително предоставени от преподавателя и достъпни на сайта на университета.

7. Речник: глобализационна идея; характеристики на глобализацията; световна система; глобален риск; геополитическа дисперсия; глобално политическо пробуждане; регионализъм; устойчиво развитие; световна икономическа криза; глобализационен ефект; фактори на глобализацията; европейска интеграция; антиглобализъм

**Разработил програмата,
проф. д.ик.н. Анна Недялкова**

Учебната програма е приета на заседание на катедра „Администрация, управление и политически науки” с протокол № 3/ 25.10.2017 г.